

Nefndasvið Alþingis
b.t. atvinnuveganefndar Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 6. maí 2014

Efni: Umsögn um frumvarp til breytinga á lögum um veiðigjöld nr. 74/2012 með síðari breytingum, 568. mál

Almennt

Vísað er til frumvarps til breytinga á lögum um veiðigjöld nr. 74/2012, 568. mál., sem lagt var fyrir á Alþingi á 143. löggjafarþingi. Félagsmenn Félags atvinnurekenda (FA) og Samtaka fiskframleiðenda og útflytjenda (SFÚ) hafa mikla hagsmuni af því að vandað sé vel til verka þegar settar eru reglur um töku veiðigjalda og að sjónarmið um bætt og betra samkeppnis- og viðskiptaumhverfi í fiskveiðikerfinu sé haft til hliðsjónar við slíka vinnu. Undirritaðir átelja þó vinnubrögð þingsins að veita svo stuttan umsagnarfrést og gert var í þessu tilviki. Verður því ekki viðkomið vegna tímaskorts að gera ítarlega grein fyrir athugasemdum félaganna en verður þó reynt að gera að nokkru grein fyrir þeim hér að neðan.

I. Leigutakar á afla – ekki gjaldskyldir aðilar

SFÚ og FA (hér eftir „undirritaðir“) hafa löngum barist fyrir bættu samkeppnisumhverfi innan sjávarútvegsins og hefur þar mest verið til skoðunar lóðrétt samþætting sjávarútvegsfyrirtækja, þar sem öll virðiskeðjan er á einni hendi. Slíkt leiðir til þess að nýliðun er mjög erfð í greininni enda aðgangshindranir, m.a. í formi samþjöppunar á markaði, miklar. Nýliðar þurfa enn fremur, oft á tíðum, að leigja sér kvóta dýrum dómi, sem hefur áhrif á verðlagningu fisksins sem og mögulega afkomu þeirra úr greininni. Hagnaðurinn liggur í slíkum tilvikum hjá kvótaeigendum en ekki leigutökum.

Í lögum um veiðigjald er gert ráð fyrir því, auk þess að greiða til handhafa aflaheimildanna leiguverð fyrir afnot af kvótanum, þá ber viðkomandi leigutökum að greiða veiðigjald fyrir þann afla sem landaður er, sbr. 6. gr. laga um veiðigjöld nr. 74/2012. Undirritaðir telja að taka þurfi sérstakt tillit til þessa gjaldahóps við innheimtu á veiðigjaldinu, sem leggst á aðila óháð fjárhagsstöðu þeirra eða stöðu að öðru leyti. Er mikilvægt að koma til móts við leigutaka, sem oft á tíðum eru sinna strandveiðum að sumri til en þurfa að leigja sér kvóta utan strandveiðitímabilsins. Þessir aðilar þurfa að bera hlutfallslega mikinn rekstrarkostnað og hafa lítið svigrúm til að fleyta þeim kostnaði út í verðið enda stunda þeir almennt viðskipti á fiskmörkuðum þar sem mikil samkeppni ríkir og fiskverðið stýrist að mestu leyti af markaðsaðstæðum, ólíkt því sem gerist þegar útgerðir selja fisk til eigin fiskvinnslna.

Undirritaðir leggja til að leigutakar á afla verði ekki skilgreindir sem gjaldskyldir aðilar í lögum um veiðigjöld eða hið minnsta sé gert sérstaklega ráð fyrir lækkun þeim til handa á bæði almennu og sérstöku veiðigjaldi.

II. Samræmi í orðavali

Samkvæmt 1. gr. frumvarpsins þá stendur til að breyta orðalagi í 1. mgr. 7. gr. laga nr. 74/2012 um veiðigjöld. Til stendur að taka út orðalagið „afla hvers gjaldskylds aðila í þorskígildum“ og setja í staðinn „aflamagn hvers gjaldskylds aðila.“ Í athugasemdum 1. gr. frumvarpsins kemur fram eftirfarandi: „Með greininni er lögð til minni háttar breytinga 7. gr. laganna sem speglar þá tillögu frumvarpsins að veiðigjöld verði lögð á úthlutun aflaheimilda í hverri tegund fyrir sig eða eftir atvikum landaðan afla, í stað þess að leggjast á samkvæmt úthlutuðum þorskígildum í einstökum nytjastofnum.“

Ekki eru gerðar sérstakar athugasemdir við umrædda breytingu en telja undirritaðir þó að gæta verði samræmis í lögnum í heild. Sé ætlunin að hætta að miða við „þorskígildi“ þá ber að notast við sömu mælieiningu í lögnum í heild og telja undirritaðir að gera verði breytingar á frumvarpinu með það í huga.

III. Stilla gjaldi í hóf

Í athugasemdum við frumvarpið kemur fram að lagt sé til að „veiðigjöld verði ákveðin föst krónutala á afla úr sjó á fiskveiðiárinu 2014/2015.“ Undirritaðir fanga því að veiðigjald miðist við fasta krónutölu en telja þó að gjaldið megi ekki vera svo hátt að það skaði greinina í heild. Má til að mynda benda á að gjald á þær tegundir sem áður voru ekki takmörkunum háðar, t.d. blálöngu, löngu og keilu, og eru nú á hendi fárra aðila, sem leigja kvótann út. Í samræmi við það sem sagt var hér að ofan í kafla I má veiðigjaldið ekki vera svo hátt gjald að fyrirtæki sjái sér ekki hag í því að veiða þessar tegundir enda bætist það gjald ofan á annan rekstrarkostnað fyrirtækjanna.

IV. Hefur áhrif á samkeppnisstöðu íslenskra fyrirtækja

Allt í kringum okkur eru sterkar sjávarútvegsþjóðir sem við erum í stöðugri samkeppni við. Hækkun á verðlagi fiskis hérlendis hefur áhrif á hráefniskaup íslenskra fiskvinnslu og útsöluverð íslenskra sjávarútvegsfyrirtækja á erlenda markaði. Hefur þar veiðigjaldið að sjálfsögðu áhrif. Áhrifin af ívilnandi aðgerðum norskra yfirvalda í tengslum við veiðar á 11 metra bátum hafði til að mynda bein áhrif á íslenskan markað enda eru íslensk fyrirtæki að selja fisk á sömu markaði og þau norsku. Litu enn fremur íslensk fiskvinnslufyrirtæki til Noregs í von um að kaupa hráefni, í stað þess að kaupa fisk af íslenskum bátum.

Skattlagning sú, sem nú er til skoðunar, hefur áhrif á vaxtarmöguleika íslenskra fyrirtækja. Hún kemur helst niður á litlum fyrirtækjum en jafnframt þeim stærri. Fyrirtæki sem eru með alla virðisbætur á sinni hendi, og geta dreift hagnáðinum að eigin vild og jafnvel tekið út hagnað sinn erlendis, eru að sjálfsögðu í betri stöðu en innlend fyrirtæki sem stunda aðeins veiðar, eða aðeins vinnslu.

Undirritaðir telja mikilvægt að höfð sé hlidsjón af þessum atriðum þegar skoðaðar eru mögulegar breytingar á lögum um veiðigjöld og því hvernig gjaldið er lagt á, bæði hvað varðar samkeppnisstöðu Íslendinga á alþjóðlegum markaði sem og samkeppnisstöðu fyrirtækja innanlands.

I. Annað

Að lokum áskilja undirritaðir sér rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum. Undirritaðir lýsa sig jafnframt reiðubúna til að funda um efnið sé þess óskað.

Virðingarfyllst,

f.h. stjórn/SFÚ

f.h. Félags atvinnurekenda